ISMA INFORMĀCIJAS SISTĒMU MENEDŽMENTA AUGSTSKOLA
ANNO 1994

ISMA University of Applied Sciences

International scientific conference

THE IMPACT OF GLOBALIZATION ON PEDAGOGY AND PSYCHOLOGY AS SCIENCES

December 25–26, 2024

IZDEVNIECĪBA BALTIJA PUBLISHING

2024

Head of organising committee:

Romans Djakons – Dr.sc.ing., Professor, Academician, President of ISMA University of Applied Sciences

Each author is responsible for content and formation of his/her materials.

The reference is mandatory in case of republishing or citation.

The impact of globalization on pedagogy and psychology as sciences (December 25–26, 2024. Riga, the Republic of Latvia) : International scientific conference. Riga, Latvia : Baltija Publishing, 2024. 172 pages.

ISBN 978-9934-26-512-9

© Authors of the articles, 2024
© ISMA University of Applied Sciences, 2024

DOI https://doi.org/10.30525/978-9934-26-512-9-34

APPROACHES TO TEACHING LECTURE MATERIAL ON MEDICAL BIOLOGY

ПІДХОДИ ДО ВИКЛАДАННЯ ЛЕКЦІЙНОГО МАТЕРІАЛУ З МЕДИЧНОЇ БІОЛОГІЇ

Kravchuk M. H.
Candidate of Medical Sciences, Docent,
Docent of the Department of Biology,
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine

Кравчук М. Г.
кандидат медичних наук, доцент,
доцент кафедри біології
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна

Romanenko O. V.
Doctor of Biological Sciences, Professor,
Head of the Department of Biology
Bogomolets National Medical University
Kyiv, Ukraine

Романенко О. В.
доктор біологічних наук, професор,
завідувач кафедри біології
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна

Відповідаючи на вимоги часу, особливої актуальності набуває підготовка майбутніх фахівців для галузі охорони здоров'я, націлених на поповнення багажу знань упродовж усієї професійної діяльності у подальшому. На це орієнтують сучасні принципи навчання, що відображені у тому числі в саме тих Освітньо-професійних програмах підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальностями, відповідно, 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», 221 «Стоматологія», 225 «Медична психологія», а також підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», згідно до яких отримують знання і набувають практичних навичок студенти в Національному медичному університеті імені О.О. Богомольця [1–5]. При цьому у перші роки їхнього навчання увага акцентується на складових фундаментальної підготовки, що розпочинається з оволодіння навчальним матеріалом з дисципліни «Медична біологія».

Традиційними формами навчання медичній біології в закладі вищої освіти є лекції, практичні заняття і самостійна робота студентів. Важлива дидактична мета лекції полягає у забезпеченні студентів структурованою основною для подальшого засвоєння матеріалу

з дисципліни за відповідною тематикою. Інформаційна та методологічна функції лекції дозволяють у найбільш концентрованій формі подати відомості з предмету вивчення і акцентують увагу студента на науковому підході до засвоєння навчального матеріалу. Для лекції притаманна й координуюча роль в контексті визначення змістового наповнення інших видів навчальних занять з медичної біології.

Виходячи з дидактичної мети, в закладах вищої освіти науково-педагогічними працівниками впроваджуються такі види лекцій, як наприклад: вступна лекція, настановча лекція, тематична лекція, оглядова лекція, завершальна лекція тощо; за способом донесення до студентської аудиторії навчального матеріалу виділяють окремі види лекцій, зокрема: інформаційну лекцію, лекцію-візуалізацію, бінарну лекцію, лекцію-дискусію, проблемну лекцію, лекцію-консиліум, лекцію-консультацію тощо [6]. Так, при плануванні організації навчального процесу з дисципліни «Медична біологія» викладачі частіше зосереджують увагу на інформаційній лекції. У той же час лекція-консультація може бути корисною за її проведення з метою підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 22 «Охорона здоров'я» до складання Єдиних державних кваліфікаційних іспитів «Крок-1» за спеціальностями, відповідно, 222 «Медицина», 228 «Педіатрія», 221 «Стоматологія», 225 «Медична психологія». Такі іспити проводяться з використанням тестових завдань ситуативного характеру визначеного формату.

Викладання лекційного матеріалу з медичної біології студентам може відбуватися як у традиційному (очному) форматі у належним чином обладнаній аудиторії, так і дистанційно з використанням відповідних електронних ресурсів. Теоретичні, методологічні й практичні аспекти проведення лекцій в онлайн-форматі та особливості висвітлення при цьому навчального матеріалу обговорюються в наукових працях вчених і педагогів [7; 8; 9], результати чого вказують на потребу як у підтриманні викладачем позитивного психоемоційного фону за такого формату проведення навчального заняття, так і у поданні лектором навчального матеріалу живою, зрозумілою студентам мовою, завдяки чому останній краще сприймається та засвоюється здобувачами вищої освіти.

Вимоги до сучасного рівня підготовки студентів з навчальної дисципліни «Медична біологія» обумовлюють необхідність впровадження в навчальний процес урізноманітнених форм лекцій і методів подачі навчального матеріалу. Одним з прикладів може бути, зокрема, інтерактивна лекція, що носить як інформативний, так і проблемно-пошуковий характер, передбачає за її проведення творчу роботу викладача і активну навчально-пізнавальну діяльність студентів. Для

сприяння останньому в лекції можна виокремити конкретні змістові елементи, у проміжках між викладанням яких запропонувати студентам виконання певних пов'язаних з її темою завдань. Наприклад, на лекції, в якій висвітлюються проблеми медичної генетики таким завданням міг би послуговувати аналіз відповідної за змістом ситуаційної задачі, а на лекції, в якій розглядаються питання з медичної паразитології – порівняльний аналіз, притаманних двом збудникам інвазійних хвороб індивідуальних життєвих циклів з визначенням відмінностей у останніх. Дієвість такого підходу підкріплюється тим, що студенти закладу вищої медичної освіти зі структурою подібних завдань і принципами їх виконання обізнані, адже вони викладені у підготовлених колективом авторів кафедри біології Національного медичного університету імені О.О. Богомольця посібниках з практичних занять з медичної біології [10; 11], які були рекомендовані до використання в організації навчального процесу зі згаданої вище дисципліни і якими студенти названого закладу вищої освіти мають можливість користуватися у повсякденній навчальній діяльності.

Таким чином, сучасні форми проведення лекцій мають слугувати активізації навчально-пізнавальної діяльності студентів, сприяти їхній зацікавленості в отриманні нових фундаментальних знань з навчальної дисципліни, якою вони оволодівають. При цьому, подаючи навчальний матеріал з медичної біології, зокрема в частині біологічних основ життєдіяльності людини та її взаємовідносин з представниками тваринного світу, доречним є наголос викладача на біоетичних аспектах досліджень з проблем, що підлягають висвітленню [12].

Література:

1. Освітньо-професійна програма «Медицина» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Магістр медицини. Лікар». Київ : Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, 2024. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1EUmmEnlhGuUEm7kclg0qIQ0PrQg95IdG

2. Освітньо–професійна програма «Педіатрія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 228 «Педіатрія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Магістр. Лікар». Київ : Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, 2024. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1lsiKLPmomwVyF9F8dPGjAxmATAQ2dulA

3. Освітньо–професійна програма «Стоматологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 221

«Стоматологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Магістр стоматології», професійна кваліфікація: «Лікар-стоматолог». Київ : Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, 2024. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1r0HoQ6povdPbin7lcYj199Y6e_aaq6GH

4. Освітньо-професійна програма «Медична психологія» другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 225 «Медична психологія» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Магістр медичної психології. Лікар-психолог». Київ : Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, 2024. URL: https://drive.google.com/drive/folders/1dCa7PnNIEKbPD87yBtmcDIa39cq1CyB

5. Освітньо-професійна програма «Фізична терапія, ерготерапія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю 227 «Терапія та реабілітація», спеціалізація – 227.01 «Фізичний терапевт», галузі знань 22 «Охорона здоров'я», кваліфікація: «Бакалавр фізичної терапії». Київ : Національний медичний університет імені О. О. Богомольця, 2024. URL: https://drive.google.com/drive/folders/16OUJybNDvppTKpeU7oiZ0oHOy7IzqyPr

6. Максименко С. Д., Філоненко М. М. Педагогіка вищої медичної освіти текст : підручник. Київ : «Центр учбової літератури», 2021. 288 с.

7. Gegenfurtner A., Schwab N., Ebner C. «There's no need to drive from A to B»: Exploring the lived experience of students and lecturers with digital learning in higher education. *Bavarian Journal Applied Sciences*. 2018. No. 4. P. 310–322.

8. Mishra L., Gupta T., Shree A. Online teaching-learning in higher education during lockdown period of COVID-19 pandemic. *International Journal of Educational Research Open.* 2020. Vol. 1. 100012

9. Єгорова О.В. Особливості читання лекцій онлайн. *Освітня аналітика України*. 2021. № 2 (13). С. 72-81.

10. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Власова-Шаніна Н. Б., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять. За редакцією О.В. Романенка. Київ : Здоров'я, 2005. 372 с.

11. Романенко О. В., Кравчук М. Г., Грінкевич В. М., Костильов О. В. Медична біологія : посібник з практичних занять / за ред. О.В. Романенка. 2-ге вид. Київ : ВСВ «Медицина», 2020. 472 с.

12. Романенко О. В., Груша М. М. Біоетичні аспекти методології гідробіологічних досліджень. *Екологічні науки: науково-практичний журнал*. 2021. Випуск 6 (39). С. 91–95.